

ს-13117

ბოტა მოკორომვილისა

ნიშნები მზე და
მთვარის დაბნელების
შესახებ.

და

აფორიზმები

ИИВ. № 7670

ამოღებულია

„ვეფხისტყაოსნის“ „ეფუთის“
ხელთ ნაწერებიდან

ქუთაისი, ი. ხელოძის სტამბა 1911

ზამოცემი, მამო ბოქლორიშვილისა

ნიშნები მზე და
მთუარის დაბნელების
შესახებ.

ბ-13417

და

აზოროზმები

ქართლის
ენციკლოპედია
და
აზოროზმები

ქუთაის-ქუთაის „ეფუთის“
ხელთ ნაწერებიდან

ქუთაისი, ი. ხელ

სტამბა, 1914

ქველი „ეფუთის კალენდარი“.

ნიშნები მზე და მთვარის დაბნელების შესახებ.

იანვარსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, მეფე წინაშე გამოჩნდეს აღმოსავლეთით და ჰქმნას სისხლთა დანთხევა და სძლიოს ძალითა დიდითა, იქნეს დიდი თოვლი და ყინვა, დასავლეთით იეფობა, ხოლო სპარსეთსა სირცმილი და აღსდგეს დიდსა ზედა ბრძოლანი, თუ ბაკი იყოს, წყალმან იკლოს ყინვისაგან და თუ მზე დაბნელდეს, შიმშილობამ მოაწიოს.

თებერვალსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, ნიშანი არს სისხლთა დანთხევისა. პურმა და ღვინომ იკეთოს, მზე თუ დაბნელდეს, სნეულება გამოჩნდეს, ცისარტყელა იქმნეს—სალმობა იყოს, თუ ქუხილი იქმნეს, ხვარბალი შეზავებული იყოს, თუ მიწა დღისით იძრას ყოვლის კეთილის იეფობა იყოს, თუ ღამით იძრას, ქალაქთა ქცევა იყოს და შიმშილობამ მოაღწიოს, თუ ბაკი იყოს, დიდი თოვლი მოვიდეს, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს ნამყოფის სავსება იყოს, თუ იქუხოს ცხვარ-

თა და ფრინველთა წარმატება იყოს, თუ დღისით იძრას, შფოთი იყოს და პირუტყვთა სიკვდილი, თუ ღამით იძრას, ქალაქთა ქცევა იყოს და კაცთა შორის ბრძოლა, დასავლეთით სნეულება და ბოროტი იყოს.

მარტსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს; ყოველის კეთილის იეფობა იყოს, თუ ბაკი გამოჩნდეს, ნიშანი არს სისხლთა დანთხევისა, დაქცევისა და აოხრებისა—სალმობისა, თუ მზე დაბნელდეს—გამოვიდეს ბერძენთა ლაშქარი და შევიდეს არაბეთს და შფოთი იყოს, თუ მზის ბაკი იყოს ნიშანი არს სალმობისა და მეფე ვინმე მეოტ იქმნეს დიდი კაცისაგან, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს იქმნეს კეთილი, იეფობა იყოს, თუ ელვა—მრავალი ბოროტი საქმე იყოს, თუ იქუხოს—შფოთი იყოს, თუ დღისით იძრას, ქალაქთა და სოფელთა შინა მდიდარი ვინმე წარწყმდეს და აღმოსავლეთით დიდი შფოთი იყოს, თუ ღამით იძრას მშვი, დობა და კეთილი ცხოვრება იყოს.

აპრილსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, ქვეყანასა სომხეთისასა იეფობა იყოს, თუ

ბაკი იქნეს, სენი კაცთა შორის იყოს, მტერი წარწყდეს და სიხარული იყოს, თუ მზე დაბნელდეს, მეფე ვინმე მოკვდეს, თუ ბაკი იყოს ნიშანი არს სისხლთა დანთხვეისა და სნეულებისა, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს შფოთი იყოს, თუ ელვა იყოს ავაზაკი გამრავლდეს კაცთა—ზედა, თუ იქუხოს შფოთი იყოს, თუ დღისით იძრას სისხლთა დანთხევა იყოს და თუ ღამით იძრას ალაგი აღმოხდეს რბევითა და ტყვეობითა.

მაისის თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, თესლმა იკეთოს, თუ ბაკი იყოს დიდი შფოთი იქნეს, თუ მზე დაბნელდეს, მეფე ვინმე მოკვდეს, თუ მზის ბაკი იყოს, მთავარი ვინმე შევიდეს უცხო ქალაქსა და ველარ გამოვიდეს, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, წელიწადი მშვენიერი იყოს, თუ ელვა იყოს, ქარი აღსდგეს, თუ იქუხოს პურისა და ღვინის სავსება იყოს, თუ დღისით იძრას, მეფე ვინმე გამოვიდეს აღმოსავლეთით—მრავალი სისხლი დაანთხიოს, თუ ღამით იძრას მთავართა დაცემა იყოს.

ივნისსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს სისხლთა დანთხევა იყოს, თუ ბაკი იქმნეს --

აღსდგეს ხელმწიფენი და სიკვდილი იყოს, თუ მზე დაბნელდეს, მეფე ვინმე გამოჩნდეს აღმოსავლეთით და დააქციოს მრავალი ალაგი, თუ ბაკი იყოს, წავიდეს საბერძნეთში ლაშქარი მრავალი, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, ნაშრომმა იკეთოს, თუ დღისით იძრას, სნეულეზა და მწუხარება იყოს, თუ ღამით იძრას, წვრილ-ფეხთა და პირუტყვთა წარმოება იყოს, თუ იქუხოს პური და ღვინო მრავალი იყოს, თუ ელვა იყოს სახედართა საღმობა იყოს.

ივლისსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, სისხლთა დანთხევა იყოს და ხვარასნის წარწყმეტა, თუ ბაკი იყოს, ქარი და წვიმა იყოს, თუ მზე დაბნელდეს ძმამ მეფისამან მოკლას ძმა თვისი, თუ მზის ბაკი იყოს, მოკვდეს ძე მეფისა, თუ იქუხოს ხელმწიფისა ნება იყოს, თუ ელვა იქმნეს, ორსულთა დედათა ნება იყოს, თუ იძრას, კეფილსა მოაკლდეს. თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, სისხლთა დანთხევა იყოს.

აგვისტოსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, ხელმწიფე მოკვდეს და ნადირი გამრავლ-

დეს, თუ ბაკი იყოს დიდი სიხარული იყოს, თუ იქუხოს, ხვარბალნი მრავალი იყოს, თუ ელვა იყოს, ქარი აღსდგეს, თუ მზე დაბნელდეს, ხელმწიფე ხვარასნისა გაძლიერდეს და შევიდეს საბერძნეთსა და იყოს, სვრა დიდი, თუ მზის ბაკი იყოს, გამრავლდეს გლახაკნი, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, აღმოსავლეთით მოვიდეს დიდი ზამთარი, თუ იძრას, დიდთა კაცთა სიკვდილი იყოს.

სექტემბერსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, შიში და ძრწოლა იყოს, თუ მზე დაბნელდეს, კაცთა მშვიდობა იყოს, თუ იქუხნოს, გამრავლდეს მტერი კაცთა ზედა, თუ ელვა იყოს, დამკვიდრდეს ბრძენი კაცი ქვეყანასა ზედა და ნამყოფი გამრავლდეს და თუ მთვარის ბაკი იყოს, ბრძენთა ლაშქარი გამრავლდეს, თუ მზის ბაკი იყოს, შიში და წარმართთა კლება იყოს, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, აღმოსავლეთით ვაკეთდეს პური, თუ იძრას, სპარსთა კაცთა სნება იყოს.

ოქტომბერსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, ბეფობა იყოს, თუ მზე დაბნელდეს,

მეფეთა ბრძოლა იყოს, თუ იქუხოს, სიკვდილი იყოს ჩვილთა კაცთა, თუ ელვა იყოს წვიმასა მოაკლდეს, თაფლი და ხილი შენდეს, თუ მთვარის ბაკი იყოს, დიდი ხელმწიფე მოკვდეს, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, კეთილობა და წარმატება იყოს, თუ დღისით იძრას, შიში და ძრწოლა იყოს და ცხოვართა სიკვდილი, თუ ღამით იძრას, კაცნი აოტდნენ, ადგილ-ადგილ იფქლი კლებულ იქნეს ელვისაგან და ნადირნი წახთენ.

ნოემბერსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, სიციფე იყოს, თუ მზე დაბნელდეს მეფე მოკვდეს, თუ იქუხოს, იფქლი მრავალი იყოს, ჯერი და სამართალი იყოს, თუ მთვარის ბაკი იყოს, თოვლი მოვიდეს და თუ მზის ბაკი იყოს აღმოსავლეთს მშვიდობა იყოს და თუ მიწა იძრას, დაცხრეს ქარი, თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს, გულთა სიმთელე იყოს, თუ ელვა იყოს, პური და ღვინო კეთილი იყოს, თუ ღამით იძრას, ოხრობა ქალაქთა და სოფელთა იყოს.

დეკემბერსა თვესა, თუ მთვარე დაბნელდეს, წვიმა, ქარი და ყინვა იყოს და თუ მზე

დაბნელდეს, ყოველს ქვეყანასა ზედა მშვიდობა იყოს, თუ მზის ბაკი იყოს, სიცივე იყოს თებერვალში, თუ ელვა იყოს, დიდი თოვლი მოვიდეს—თუ ცისარტყელა გამოჩნდეს ხმელარობა იყოს, თუ ღამით იძრას კორძისნება და კაცთა ქირვება და ოხრობა ქვეყნათ, თუ დღისით იძრას, სიკვდილი იყოს ჩვილთა მხეცთა, პირუტყვთა კი წარმატება იყოს.

ზედნადების მნიშვნელობა.

18, უკეთუ იყოს ზედნადები თვრამეტი, მას წელსა ზამთარი იყოს მყინვარი, თივა ძვირათ, მთანი მარჯვედ, ბარნი ზომათ, ნაშრომი მცირედი, ზამთრის ყინვამ ავნოს ვენახსა, ღვინო ძვირათ, ნამყოფ-ნაშრომი კეთილი, ხილი მცირედი, ზამთარი თოვლიანი და ყინვიანი, თებერვლის 20-დან თბილი და მოხმელო იყოს, გაზაფხული წვიმიანი, სთველი ნოტიო, თებერვლის 20-სა დაბნელდეს მოვარე.

12—უკეთუ იყოს ზედნადები, თორმეტი მას წელსა ზამთარი იყოს თბილი და თოვლიანი, გაზაფხული წვიმიანი და კეთილი,

სთველი შეზავებული ხმელი და თბილი, სა-
ამური და მერმე თოვლიანი, ღვინო, იფქლი
ყოველივე ნაშრომი, კეთილი იყოს, მთა-
თა და ბართა ყოველისფერის სიმრავლე, იან-
ვარსა 30-სა დაბნელდეს მთვარე.

3 — უკეთუ ზედნადები იყოს სამი, მას
წელსა ღვინო, ხილი და ყოველივე ნამყოფი
იაფათ იყოს, ზამთარი თბილი და მოკლე,
უთოვლო, გაზაფხული ხმელი, ბოლოს წვი-
მიანი და შეზავებული, მთაწანი სჯობდეს და-
კეთდეს, ბარნი ცოტათ კლებულიყოს, თივა
ზომად იყვნეს, სთველი გრილი და ხმელი,
იანვარსა 12-სა დაბნელდეს მთვარე.

1 — უკეთუ ზედ-ნადები იყოს პირველი,
მას წელსა ზამთარი იყოს ხმელი და მოკლე,
გაზაფხული ხმელი, ფუტკრის აწყვეტა, თივა
მცირედი, მთანი სჯობდეს ბართა, ღვინო მცი-
რედი, სთველი წვიმიანი და მოკლე ჩრდილნი
სჯობდეს, ამა წლის რაოდენსა 20-სა დაბნელ-
დეს მთვარე არა სრული.

30, უკეთუ ზედ-ნადები იყოს ოცდაათი,
მას წელსა ზამთარი იყოს თოვლიანი, აპრი-

ლისა წვიმა კეთილნი, თივა, ხვარბალი და ღვინო იაფათ, მაისსა 8-სა რთვილმან ავნოს ცოტა ვენახსა, ზამთარი თბილი, გაზაფხული წვიმიანი, სთველი გრძელი და შეზავებული, რთვილმან აგვისტოს ნაშრომს ავნოს, მარტსა 16 და სექტემბრის 17 დაბნელდეს მთვარე.

26, უკეთუ იყოს ზედ-ნადები ოცდა ექვსი მას წელსა ზამთარი იყოს კეთილი, ზაფხული მშვენიერი პურისა და ღვინისათვის და ყოველგვარი ნამყოფისათვის, სთველი შეზავებული.

კ ა ლ ა ნ დ ა (ახალა წელაწადი).

თუ დადგეს კვირიაკესა დღესა, ზამთარი იყოს კეთილი, ზაფხული მშვენიერი, სთველი ქარიანი, თაფლი მცირე, ცხოვარი კეთილი.

უკეთუ ორშაბათს დადგეს: ზამთარი იყოს თბილი და კეთილ წვიმიანი, თაფლი ფრიად, სნეულება ზედასა-ზედა, გლახაკთა სიკვდილი. უკეთუ სამშაბათს დადგეს, ახალი წელი, ზამთარი იყოს საშინელი, სთველი მცირე და ნოტიო, ნამყოფისა ნაკლებობა, სნეულება, დედათა სიკვდილი და ნავთა ქცევა.

უკეთუ ოახშაბათსა დღესა: ზამთარი მას წელსა იყოს ზომიერი, ზაფხული ფიცხელი — კეთილი იფქლი, მცირეთა სთველი ხილი ფრიად, მამათა სიკვდილი.

უკეთუ ხუთშაბათს დადგეს; ზამთარი იყოს ფიცხელი, ზაფხული ქაროანი, სთველი შეზავებული, თაფლი მცირედი და მთავართა სიკვდილი.

უკეთუ პარასკევს დადგეს; ზამთარი იყოს მყინვარი და ფიცხელი, ზაფხული ნოტიო, სთველი ხმელი, პური და ღვინო ფრიად. მთავართა საღმობა. ჩვილთა სიკვდილი.

უკეთუ შაბათს დადგეს — ზამთარი იყოს მცირე, ვიწროობა ნამყოფთა, ცხოვართა სიკვდილი, სახლთა წვა, ხურვება ცხოროდ, სნეულება ზედასა — ზედა.

ს ა მ თ ვ ა რ ი ო .

1 პირველი მთვარის დღე არის კეთილი ყოველის ფრად, ამა დღეს დაიბადა ადამი მამა ჩვენი: საძირკველის ჩაყრა, ნერგვა. თესვა, მგზავრობა და დაწყება ყოველივე საქ-

ნისა კეთილ არის, დღეს მოსე წინასწარმეტყველმან გამოიყვანა ეგვიპტიდამ ისრაელნი, სნეული მორჩეს, დაკარგული იპოვოს, სიზმარი კეთილად ახდეს.

2, **ორის მთვარე** არის უვარგისი ყოველის საქმისათვის, დღეის დღეს მამა ჩვენს ადამს, დიდი შეწუხება მიადგა, დღეს მართალი ძმა აბელი მოკლა კენმა და ქვეყანა სისხლით მოსვარა და ადამი თავის დიდებისაგან ჩამოხდა, რომელიც დაიბადოს მშვენიერი და თავდაბალი იყოს, მაგრამ მემრუშე იყოს, დაკარგული იმავე დღეს იპოვოს, მკვავრობა, ნერგვა და სხვა არ ვარგა; სიზმარი მესამე დღეს ახტეს.

3, **სამის მთვარე** არის კეთილი ყოველის ფრად, რომელიც დაიბადოს ბედნიერი, გამბრჯელი, დიდი მეომარი და ხელ-ძლიერი იყოს, დღეს სოლომონ ბრძენი დაიბადა, ელევე დედოფალმან ჯვარი ქრისტესი იპოვა იერუსალიმს, სიზმარი კეთილათ ახტეს.

4, **ოთხის მთვარე** არის დღე ფრინველობისა: ნურაფერს იმოქმედებ; იფრთხილე

განსაცდელი არ მოგადგეს, დღეის დღეს ნუ ივაქრებ, ნურც იყიდი, ნურც არას გაყიდი, ნურც ხნავ, ნურცა სთესავ და ნურცა მინდორში და კარში წახვალ, რომელიც დაიბადოს ცეცხლში დაიწვას, ან წყალში ჩავარდეს და დაიხრჩოს, ერთ-ერთ ფათერაკს შეემთხვიოს და იმით მოკვდეს: დღეის დღეს ქრისტეს მიაართვეს მოგვებმა შესაწირავი, დღეს იროდი მეფე მოტყუვდა, სნეული მოკვდეს, სიზმარი ცრუ არის.

5, ზუთის მთვარე კეთილია ყოველის ფრად, დღეის დღეს ქრისტე მოვიდა თავის მოწაფეებთან და აკურთხა, დღეს შეგირდის მიცემა კარგია და ყოველის საქმის დაწყება. დღეის დღეს გაიგზავნა მოწაფენი საქადაგებლათ; ავათმყოფი მორჩეს, რომელიც დაიბადოს ჯანიანი იყოს, დაკარგული იპოვოს, სიზმარი წელიწადში ახთეს.

6, ექვსის მთვარე კეთილია ყოველის ფრად, მინდორში წასვლა, ნავში ჯდომა, ქორწინება, ყოველივე კეთილია, რომელიც დაიბადოს გავლენიანი და დიდი ამპარტოვა-

ი იყოს და თან თავმომწონე, მალე მოკვდეს ღღის დღეს ნოე დარჩა კიდობანში, სოლო-
ონ მეფემ ტადარი ღვთისა აღაშენა, სნეული
ორჩეს, დაკარგული იპოვოს, სიზმარი კეთი-
ლათ ახთეს.

7, **შვილის მთვარე** ფრიველებისა არის
ღღის დღეს ნურათფერს იმოქმედებ, დღეს მა-
ა ჩვენი ადამი სამოთხისაგან გარმოხთა და
რომელიც დაიბადოს ფერნაკრული იყოს და
რომცრო ტანისა, სნეული მორჩეს, მწუხარება
ამოიაროს, სიზრარი ცრუა.

8, **ჩვის მთვარე** კეთილია ყოველის
ქრად, რომელიც დაიბადოს ღონიერი, დიდი
ანე და ტკბილი მგალობელი იყოს, მღვდელი
ეიქნეს, დღეს დღეს იწყეს წინა დაცვეთა,
რომელიც დაიბადოს დაბერდეს, სიზმარი მეო-
ე დღეს ახთეს.

9, **ცხრის მთვარე** კეთილია, ყოველის-
ქრად, დღეს დღეს ქრისტემ ნათელილო;
ღღის დღეს აღებ-მიცემობა, ქორწილი, ნა-
ეულა, მგზავრობა, ამხანაგის შეყრა ყოველი-
ე კეთილია, რომელიც დაიბადოს დღე გრძე-

ლი იყო, დაკარგული იპოვოს, სიზმარი კ
თილათ აუხთეს.

10. ათის მთვარეზე იფრთხილე, გან-
ცდელი არ მოგადგეს, ნურცა იფიცებ, ნუ-
ცა აფიცებ, თავს ნუ იპარსავ, რომელიც და-
ბადოს მალე მოკვდეს; დღეის დღეს შესწი-
აბრამმა ღმერთს მსხვერპლი. სწეული მორჩე-
დაკარგული იპოვოს, სიზმარი მესამე დღე
ახთეს.

11. თერთმეტი მთვარეზე იფრთხი-
ლდეს დანთქა იოანე ვეშაპმა. წყალში ნუ
ხვალ, რომელიც დაიბადოს მსწრაფლათ ნ-
კვდეს, მგზავრობა არ ვარგა, ავათ-მყოფი მო-
ჩეს, სიზმარი მეორე დღეს ახთეს.

12. თორმეტის მთვარის დღეს ერი
ყოველივეს: ნურც იფიცებ, ნურც აფიც-
ყოველს საქმესაგან იმთხილე, ილოცე, დ-
ესე ფრინველობისა არს, დაჯიჯი და აბე-
დღეის დღეს დაიხოცნენ, სწეული მოკვდ-
დაკარგული იპოვოს. სიზმარი მესამე დღე
ახთეს.

13. ცამეტი მთვარის დღე კეთილია გ-
ველის ფრად: მუშაობა, საძირკელის ჩაყ-

ორწილი, ვაქრობა, ყოველივე კეთილია, რომელიც დაიბადოს ბრძენი კაცი, მასწავლებელი გამოვიდეს, მაგრამ ავი საქმის მძრაბენი იყოს, ამ დღეს იუდამ განიძრახა ქრისტეს აყიდვა, სწული შეწუხდეს, სიზმარი კეთილათუბთეს.

14, **თოთხმეტის მთვარე** არის ყოველის წრად მორჩილებისა, ნურც ისაქმებ თავისაჲს, ნურცა კეთილსა საქმესა დაიქერ, დღე ზღ-საკვირველი არს, რომელიც დაიბადოს ათარაკის საქმით მოკვდეს, სწულმა გაჭიკება გამოიაროს, დღეის დღეს ქრისტე ჯვარს კვეს, სიზმარი არ ვარგა ერთ დღეზედ ახეს.

15, **თუთხმეტის მთვარე** კეთილია ყოველის წრად, თესვა, ნერგვა, ქორწილი, სახლის ენება, აღებ-მიცემობი, ყოველის საქმის დაქრა, მაგრამ თავს ნუ იპარსავ, რომელიც დაიბადოს ხელ-მრუდი გამოვიდეს, მომცროსანის, სწული მორჩეს, დაკარგული იპოვოს ზრისტე დღეის-დღეს შევიდეს ჯოჯოხეთში წარტოცხნა ეშმაკნი და დასაბრუნებელი სიზმარი ესამე დღეს ახთეს.

სახელის საშენიარო
 2 11 8 10 11 11 11 11 11

16, **თექვმეტი მთვარის** დღე კეთილია ყოველისთვის: თესვა, ნერგვა, ქორწილი, მგზავრობა, ყმაწვილის შევირდათ მიცემა, ნადირობა, ყოველივე კეთილია, რომელიც დაიბადოს მშვენიერი იყოს, ბევრი სიცოცხლე ექმნეს, სიბერეში მოკვდეს, დაკარგული ვერ იპოვოს. სნეული მორჩეს, სიზმარი მესამე დღეს ახდეს.

17, **ჩვიდმეტი მთვარის** დღე კეთილია ყოველისთვის: საძირკველის ჩაყრა, ომში შესვლა. სნეულს ელხინოს, რომელიც დაიბადოს მაშინვე მოკვდეს.

18, **თვრამეტი მთვარის** დღეზედ, რომელიც დაიბადოს ცოლის წამებელი იყოს, ქორწილი, მგზავრობა კარგია, სიზმარი ცრუ არის.

19, **ცხრამეტი მთვარის** დღე კეთილია, ამ დღეს ღმერთი გამოეცხადა აბრამს და ისააკს და აკურთხა: თესვა, სახლის შენება, ვაჭრობა, ნადირობა, მგზავრობა, ყოველივე საქმე კეთილია, ამ მთვარეზე დაბადებული თავდაბალი იყოს, მეტათ მლოცველი, წყალში

ჩავარდეს და იმით მოკვდეს, დღეის დღეს ღმერთმა აღმოფხრა სოდომ და გომარის ქალაქი.

20, ოცი მთვარის დღეზედ ნურც იყიდი, ნურც გაყიდი, ნუ ხნავ, ნუ სთესავ, სახლს ნუ ააგებ. ნურც მონათლავ, ნურც აფიცებ, რომელიც დაიბადოს ღვთის მოყვარე და დიდი ამპარტოჭანი გზმოვიდეს, მეტათ დიდგული. ავათმყოფი მორჩეს, სიზმარი ცრუ არის.

21. ოცდაერთი დღის მთვარე კრძალვისა არის, ნურაფერს იმოქმედებ, ისთხილე განსაცდელი არ მოგადგეს და არა შეგემთხვიოს. ქორწინება, ყმათა სწავლა კეთილია, როელიც დაიბადოს დღენაკლული იყოს, დაკარგული ვერ იპოეოს; სნეული მორჩეს, სიზმარი მესამე დღეს ახთეს.

22, ოცდაორი მთვარის დღე კეთილია ყოველისფრათ, დღეის დღეს გამოაცხადა ქრისტე მოწაფეთა თვისთა, რომელიც დაიბადოს კეთილ გავლენიანი, კკვიანი, ბრძენი და გულკეთილი გამოვიდეს, დღეის დღეს ქრისტე დასრუნდა კარავსა ზედა კვიცსა ვირისასა, მგ-

ზავრობა, ვაქრობა კარგია, გაქცეული მობრუნდეს, დაკარგული იპოვოს, სნეული მოკვდეს, სიზმარი 30 დღეზედ ახთეს.

23, ოცდასამი მთვარის დღე კრძალვისა არის, იფრთხილე, განსაცდელი არ მოგადგეს, ნუ იყიდი, ნურც გაყიდი, ნურც ისესხებ, ნურც გზათ წახვალ, არაფერი არ ვარგა, რომელიც დაიბადოს უკეთური, ბოროტი იყოს და უხვირო იქნეს, დღეის დღეს აოხრდა იერუსალიმი, სნეული მოკვდეს, სიზმარი ცრუ არის.

24, ოცდა ოთხის მრვარე ფრინველობის არის, ნურც იფიცებ, ნურც არავის აფიცებ, ნურც საღმე წახვალ, ნურც სხვა საქმეს დაიქერ, არაფერი არ ვარგა, რომელიც დაიბადოს ქურდი გამოვიდეს და მეტათ მემრუშე, სნეული მოკვდეს, სიზმარი ცრუ არის.

25, ოცდასუთის მავარე კეთილია ყოველის ფრად, რომელიც დაიბადოს მალე მოკვდეს, ნერგვა, თესვა, ქორწილი, ყოველივე კეთილია, მავრამ ფიცს ერიდე, დაკარგული

იპოვოს, სწეული შეწუხთეს, სიზმსრი აუხთეს კეთილათ.

36, **ოცდა ეჭესი მოვარის** დღე კეთილია ყოველის ფრად, დღეის დღეს შესწირა აბრამმა თავისი შვილი ისააკი ღმერთსა, დღეს მოუვლინა მანანა ისრაელთა, რომელიც დაიბადოს მშვენიერი სახისა გამოვიდეს დღე გრძელი იყოს და მდიდარი, დაკარგული ვერ იპოვოს, სიზმარი მესამე დღეს ახთეს.

28, **ოც და ოცა მოვარის** დღე კეთილია, ხუნა, თესვა, ვაჭრობა, ქორწილი, ნადირობა, ყოველივე კეთილია, რომელიც დაიბადოს, დიდი მოსაქმე, მომთვრალე და თავის თავის დიდი მარგებელი, ჯეცარი სიკვდილი ეწიოს, მაგრამ თავისიანში დიდი დანაკლისი იქნეს, სწეული მოკვდეს, სიზმარი კეთილათ ახთეს.

29, **ოცდა ცხრა მოვარის** დღე კეთილია მარჯვე არის: თესვა, ნერგვა, ქორწილი, ყოველის ფერის კეთება კარგია, რომელიც დაიბადოს მეცნიერი იყოს და კეთილი გულის გამოვიდეს, ბევრი ხანი იცოცხლოს, სიზმარი კრუ არის.

30, ოცდა ათს მთვარეს კეთილია ყოვე-
ლივე: მგზავრობა, საძირკველის ჩაყრა, ქორ-
წილი, ნათვლა, სიზმარი არას ნიშნავს.

აფორიზმები.

ვინც ყიდულობს მას, რაც არ სჭირია, ის მალე გაყიდის საჭიროსა.

ჩვენ გვიყვარს ხშირათ სხვის გულში ჩავიხედოთ და გვეჯავრება, როცა კი ჩვენს გულში იხედებიან.

ზოგი ხვას არ იღებს იმიტომ, რომ არ იცის რა სთქვას და ზოგი კი იმიტომ, რომ დრო იცის როდისა სთქვას.

ყოველ სხვა ღირსებას მოკლებულია ის ქალი, რომელიც თავს იწონებს მარტო იმიტომ, რომ ლამაზი ვარო.

ღონე იმისთვის მოუნიჭებია ღმერთს ჩვენთვის, რომ ჩვენი ქონება შევინახოთ, და არა იმისთვის, რომ სხვისი დავისაკუთროთ.

ქალებმა, რომ იცოდენ, თუ რა ძლიერი ფარ-ხმალია მათ ხელში, სიწყნარე და სიმ-

შვიდე, თავის დღეში სხვა იარაღს ხელს არ მოკიდებდენ.

კარგი ჰქმენ, მეშურნენი გამოგიჩნდებიან, ჰქმენ უკეთესი და შერცხვებიან ისინი.

ქვეყანა სამოთხეთ გარდიქცეოდა, რომ ქრისტეს რჯულს უნაკლოლოდ ასრულებდნენ.

კაცი, რომელსაც არ ძალუძს თვითონ ამალდეს სულითა, სხვის დამდაბლებას ცდილობს.

ყველაზედ უმცირესი ნიჭი და მადლი ამ ქვეყნათ სიმდიდრეა, ყველაზე უდიდესი სიბრძნე.

სიღარიბე გლახა რამ არის, მაგრამ სიღარიბის ატანა კი დიდი ვაჟკაცობაა.

თუ სიღარიბე კაცს აკვნესებს, ნამეტნაობა ამთქნარებიანებს ხილმე.

კაცი რაც უნდა სულელი იყოს იმდენა ჰკუა კიდევ ექნება რომ სხვას ავნოს.

ყველაზე დიდი მკურნალი ადამიანისა მარ ხულობაა.

როცა ყველანი დამნაშავენი არიან, არავინ არის დამნაშავე.

თავის დღეში სხვას ნუ სთხოვ იმასა, რის შოვნაც შეგიძლიანთ.

ყველას სურს კეთილი ცხოვრება და ძალიან ცოტამ კი იცის, როგორ გამოიყენოს იგი.

ნამდვილი ღარიბი იგია, ვისაც წადილი მეტი აქვს ქონებაზედ.

ურცხოვა დღეს იქნება თუ ხვალ უნაქუსობათ გარდაიქცევა.

ვისაც სურს იცოდეს რა მოხდება, მან ყურადღება უნდა მიაქციოს მას, 'რაც მომხდარა. . .

ბევრი ქალია ელამიც არის, უცხვირ-პიროც. დიდ-ტუჩაც; მაგრამ კაცს მაინც გულს უხიბლავს და იტაცებს ხოლმე, რითა? მეტი სახის მეტყველობით.

ყველა მოკლე ჭკუის პატრონი საშიშარია და მოსარიდებელი.

ოქროს ცეცხლით გამოსცდიან, დედა-
კაცს—ოქროთი, მამა კაცს დედა-კაცითა.

იმას უცხოვრია საკმაოდ ვისაც კარგათ
უცხოვრია.

კეთილის მყოფელ კაცს მტერი თავის
დღეში არ მოაკლდება

არაფერი სახელია უღირსი ბებერის და-
მარცხება.

უბედურება მხდალს, მშიშარა კაცსა ჭგავს:
იგი მას გამოეკიდება, ვინც უფროთხის, ვისაც
ეშინია და ვინც კი გულ და გულ დახვდება,
მას გაექცევა ხოლმე.

მართლბ ღონიერი კაცი იგია ვინც უბე-
დურების ატანა იცის.

დიდი ბედნიერებაა კაცმა იქონიოს, რაც
სურს და უფრო დიდი ბედნიერებაა, არ ისუ-
როვოს მასზე მეტი, რაც აქვს.

კკუა ფუჭდება მარტოობაში, სათნოება
წუთსოფელში, გული — ცუდს საზოგადოება-
ბაში, გემოვნება — სოფელში.

გეშინოდეთ იმისი, ვისაც თქვენი ეშინათ.

თავის თავის მკვლელი იმ ლაჩარსა ჰგავს, ზოგჯერ ომი არ გათავებულა და გასორბის.

მარტო იგი სთვლის ყველას ბოროტათ, ვინც თვითონ ბოროტია.

ორი ჯურის კაცია, რომელსაც საქმის ყუაება არ შეუძლიან: ერთგული, სწრაფი და სწორე მშიშარა, გულსწრაფი ხელს ჰკიდებს საქმეს მოუფიქრებლათ, მშიშარა ფიქრობს მაშინ, როცა საქმეს შედგომა უნდა.

თუ აღამიანს სურს, რომ მისი ცხოვრება ისეთი იყოს, როგორც კაცს ეკადრება, არც ბევრის იმედი უნდა ქონდეს და არც არაფერზედ სასოება წარიკვეთოს.

ღალადი ერის — ამ სიტყვებით ითარგმნება: პური და სამართალი.

პატიოსანი იგია, ვინც იმოდენა სიკეთეს აქვს რამდენიც შეუძლიან.

ვინც სუსტი ხასიათისაა, იგი კაცი კი არ არის—ნივთია.

ქკუიანი კაცი მალე წახტება თუ ქკუასთან ერთად სიმაგრე ხასიათისა არ აქვს; უისაც დიოგენის ფარანი აქვს, იმას მისი ყავარჯენიც უნდა ჰქონდეს.

ვისაც ტანჯვის ეშინია იგი უკვე იტანჯება შიშისაგან.

ყველა კაცმა რომ იგი სიკეთე ჰქნას, რის შემძლებელიც არის, ქვეყნიერებაზედ უბედურნი აღარ იქნებიან.

ლამაზი ქალი თვალს მოსწონს, კეთილი—გულს, პირველი ნივთია, მეორე საუნჯე.

ქკუიანი იგი კი არ არის, ვინც ბევრს აკეთებს, არამედ იგი ვინც აკეთებს იმას, რაც ჯერ არს.

ბოროტია იგი, ვინც კეთილია მარტო თავის თავისთვის.

ხარისხი, წოდება აუპატიურებს მას, ვინც მისი ღირსი არ არის.

თუ მადლს იქმ და გააძეღვენებ, სჩანს ნაქნარს მადლს უკანვე თხოულობ.

ყველას სწყურიან დიდ ხანს სიცოცხლე, ყველა ნატრობს სიმდიდრეს და არავინ გამაძღარა არც ერთით და არც მეორეთი.

სასტიკათ დასაჯე შენი შეილი, როცა ნახო, რომ ჭიასა ჰკლავს, მაქედან იწყება კაცის მკვლელობა.

ჰკუა მოკლე კაცის თვისება ის არის, რომ განადიდოს რაც დიდი არ არის და დაამციროს რაც დიდია.

მარტო შრომას შეუძლიან აღავსოს ცარიელობა სულისა.

ქეშმარიტი გმირი თავის დღეში გმირათ არ ხდის თავის თავს და ამაშია სწორეთ მთელი სიდიადე გმირისა.

ღონე შურიანი კაცისა ცილის წამებაა.

კოტაა ქვეყანაზედ, იმისთანა კაცი რომლისთვისაც მართალი საწყენი არ იყოს.

ყველა ბიწიერებაზედ უდიდესი და უსა-
 ძაგლესი ბიწი ჯერ იგია, რომ ყველა აძაგო,
 მერე იგი, რომ თვისი თავი აქო.

საბუთი მტყუანისა — ლანძღვა-გინებაა.

ნამუსი ყვავილია, რომელიც თუ მოსწ-
 ყდა, ხელახლათ თავის დღეში არ ამოვა.

„ჰო“ იმისთანა სიტყვაა. რომელსაც ქა-
 ლები თვალებით უფრო ადვილათ ამბობენ,
 ვიდრე ენითა.

ერი, როგორც ჰავში ან სტირის, ან
 იცინის, რომ სტირის ტკივილისაგან და იცი-
 ნის, სიხარულისაგან — ეგ ყველამ იცის. ხოლო
 რა ადგილას სტკივა და რა მიზეზია სიხარულისა —
 ეს კი ძალიან ძნელი განოსაცნობია.

სასაცილოთ აგდება სხვისა ხშირათ ჭკუის
 სილატაკეს ნიშნავს.

ყველაზე უმშვენიერესი მადლი კაცთად-
 მი მონიჭებული ჯერ სიბრძნეა და მას შემ-
 დეგ მეგობრობა.

უმაღლესი ღირსების ნიშანი შუკრის არ
ქონაა.

დიდი უბედურება არ არის, რომ საბა-
ხური გაუწიოს უმადურსა, ხოლო ზეტის მე-
ტათ უბედურება იგია, რომ სამსამაახური გა-
ვიწიოს კაცმა უნამუსომა.

ჩვენ თავის დღეში არც ისე ბედნიერი
ვართ და არც ისე უბედურნი, როგორც გე-
ონია ხოლმე.

დაეინების მიზეზი კეკა მოკლეობაა.

როცა კაცი ნამუსსა და სიცოცხლეს სას
წორზე სდებს და ორში ერთი უნდა აირჩიოს
— მაშინ თუ ნამუსს აირჩევს, ეგ კიდევ იმას
არ ნიშნავს, რომ სიცოცხლეს არაფრათ აგ-
დებს, არამედ იმას თუ რა ფასათ უღირს ნა-
მუსი.

პორცხობა შესდგება ერთის მხრით სურ-
ვილისაგან რომ მოვეწონოვო და მეორეს
მხრით ვაი თუ არ მოვეწონოვო.

უქმობა უფრო ღლის კაცსა, ვიდრე ჯაფა
და შრომა.

ადამიანი, რომელიც ცუდსა საქმობს მტის მეტი ყბედია.

ვინც ცოტასა ფიქრობს იგი ბევრს ლიპარაკობს.

უქმობა ყველა სენზედ უფრო მეტა აუძლოურებს ვაჟკაცობასა.

სჯულის საქმეშიდ უნდა დაარწმუნო დარა უბრძანო.

თუ ცოტა ფულს ასესხებ კაცს, მოვალეობა თუ ბევრს—მტერია.

არაფერში ვარგა იგი, ვინც მარტო თავისთვის ვარგა.

სხვა არა არის ისე ძნელი სათქმელი კაცისათვის, როგორც მართალი.

ომი რამდენიმე ხნის შემდეგ, გამარჯვენ ბულებსაც ისე აუბედურებს, როგორც დამარცხებულსა.

მწუხარებისა და უბედურების ატანა ქვე მარტი ვაჟკაცობაა.

ვინც კარგათ ემსახურება სამშობლო ქვეყანას, იგი უდიდგვაროთაც დიდია.

ფულის უქონლობა კი არა, ნიჭიერთა და
წინე კაცთა უყოლობა ჰქმნის ერსა უღონოთ.

ადამიანის გული მაშინ არის ძლიერი,
ოცა განათლებულია-

თუ შენ თავის დღეში არ გინახავს მშვე-
ნიერი ქალი, სევდიანი და დაღონებული, ნუ
ტყვი, რომ მშვენიერება მინახავსო, თუ ქა-
ლის მშვენიერ სახეზედ არ წაგიკითხავს სიხა-
ული, ნუ იტყვი სიხარული მინახავსო.

ძვირათ შიღირს მეგობარი, მაგრამ მტე-
რიც ვამოსადეგარია: მეგობრის თვალი ჩემს
ამოქმედარს დასდებს საფასურს, მტერი კი
მის მოვადეგობას მიჩვენებს.

რაც საჭიროა, მასზედ მეტი რომ კაცს არ
უხსტვი. ადამიანი ხომ პირუტყვად გადაიქცევა.

გულქვა დიაცი სატანაზედ უარესია.

ფარხმალი დედა კაცისა ცრემლია.

საქა სიშარალე არ მიმიძღვის, ხმალიც
ო მიშრის.

ბედი სწორეთ უნამუსო ქალია; ღარიბი
ტელს-სმაგს, მდიდრის ეშხით მთვრალია.

კარგათ მოზმარებული სიცოცხლე თავის

დღეში არც მეტათ გრძელია ხოლმე და არც მეტად მოკლე.

სიმაართლეს ცოტა მუშტარა ჰყავს.

გულის მოსვენებას ისე არა მიანიჭებს რა, როგორც გონებითი გარჯა.

ყველაზედ პატიოსანი და დამტკობილი შურის ძიებისა შენდობა და მიტევებაა.

ვინც ძველს ტანისამოსს არ შეაკეთებს, ის ახალს ვერ ეღირსება.

ქალი-ვარდია, მხოლოდ ეკლებითურთ ამსობს ბოტანიკი.

ქალი მარგალიტია, მაგრამ ყალბი, ბაასოსს მინეროლოგი.

ქალი შერცხალია. და აგრეთვე მორიელიც; ვვესაუბრება ზოოლოგი ქალი მაგნიტია, მიმზიდველია მარტო გულისა კი არა ფულისაც შეგვჭივის ინჟინერი კლევრიკი.

გღივს ხელები შავი-აქვს. პური თყარი უსწავლელი ქვაზედ დაჯდეს, ქვა-ქვაზედ-დაემატოს.

დიდი სიბრძნეა კაცისა, ცნობა თავის თავისა,

ხე ხილისაგან, ხილი ხისაგან, ნათქვამია
იცნობება.

ვინც სძლევს ენასა და მუცელსა, დიდი
ნიჭი აქვს მადლისა.

ვინც მოყვარესა არ ეძებს იგი თავისა
მტერია,

ეგრე მტრისა არ მეშინის, რადგან ცხა-
დათ მაწყინარობს; მოყვარესა მტერსა უფრ-
ახი, მემოყვრება მიმცინარობს.

უღირსი კაცისაგან გმობა ისეთივე სანა-
ტრელია, როგორათაც ღირსეულისაგან ქებია.

იგი ჭკვიანი არ არის ვინც არ იცის თავს
როგორ უშველოს.

ყველაზე უდიდესი მოცი ქული სიმარ-
თლეა.

სიყვარული არც მაშინ გვეკითხება რო-
ცა მოღრს და არც მაშინ, როცა მიღის.

რწმუნისთვის რამდენიმე თავია საჭიროა,
მოქმედებისთვის კი ერთი.

ასეთს რას იფიქრებ, რომ ბოლო
ქვანდეს, ასეთს რას მიიღებ, რომ არ დაკარგო.

ვერ დაინახავს უწერთნელი თავისას ვერ-
ცა სხვისასა.

რის გაკეთებაც ღღეს შეგისლია, მას
ხვალისთვის ნუ გადადებ.

გასათხოვარმა ქალმა თუ გაიწია, ცხრა
ულელი ხარი ვერ დააკავენსო.

ცემა გმართებს გამზდელისა. რა ყმა
ნახო ცუდად ზრდილი.

ყოველ ასს სულში, ოცი სული ღო-
თობისაგან კვდება.

ქკვიანი კაცი დაუპატიუებლად არსად
წაყა თავის გამოსაჩენად.

ბრძენი კაცი რა გარემოებაშიაც უნდა
იყოს მაინც ცდილობს ხალხს სარგებლობა მო-
უტანოს.

პატიოსანი კაცი ათი ათას სულში ერთიც
ძლივს აირჩევა.

ქკვიანი დედაქატი ხშირათ უტკურო კაცს
ხვდება ცოლად.

დიდი სიხარული მხოლოდ დიდს ქან
ჯვით მოიპოვება.

მეორე ათეალის ჩინი კარგი და სი-
ღო შეზობელია.

თუ გინდა მრუდედ დაჯექ, ოღონდ სწორედ ილაპარაკე.

გამოუსადევრად ყოფნა — არ ყოფნაა.

ვინც ბევრს ეპირდება, იმას ნაკლებ უნდა მიენდო.

თუ გინდა რომ სძლიო სიყვარულს —
აქექეცი.

ყველაზედ გვიან ჭკუასა და გონებას შევიძინეთ ხოლმე.

დაუინების მიხეზი ჭკუა მოკლეობაა. კადავა ეკეთესი სას. უხვილია
ახალ ჰინჭარს შაინც დამსჭენარს ვარ-
დაი სჯობია.

ენა გულის ცოცხია.

სიც ზოგჯერ ცრემლზედ მწარეა.

უმჯობესია კაცმა არა იცოდეს რა, ვიდრე
წა იცოდეს იხ, რაც იცის.

მე აღ სხვანაც მეყოფიან, მის რადლა
ამტერება.

თხე რომ ვინაოდ ვენ ხოს მეორედ
სჯა მწარესა.

ვინც რომ ძრახვას თაკილობს, ნურას იქს საძრახვასა.

ნამუსიანად მქცეველი ქალი, არს მარგალიტი ძვირფასი თვალი.

ქვეა უხმარ არს ბრიყვთათვის, ქვეა ცოდნით მოიხმარების.

უსირცხვილღას თუ არ არცხვენ, ბაძვით მორცხვიც გაურცხვდების.

უცოდინარობა ძნელია, მაქვს მისი გამოცდილობა.

ნეტარ არს ვინცა ნაშრომი ნაყოფთა თვისთა ქამოსა.

სჯობს ყოლა უწვრთნის ძაღლისა, უწვრთელის შვილის ყოლასა.

იგი მიენდოს სოფელსა ვინცა თავისა მტერია.

გველსა ხერცხვით ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარბ.

თუ ყვაფი ვარდსა იშოვნის, თავი პულბული გონია.

წყალსა სწრაფად ნუ დაასხამ ცეცხლსა ძნელად დასაშრეტსა.

ხელოვანი იმას ქვიან, უნახავად შე-
ქმნას რამე.

ისარი და პირით სიტყვა რა გასტყორ-
ცნო არ მობრუნდეს.

უსწავლელი ქვაზედ დაჯდეს ქვა ქვაზედა
დაემატოს.

ხანშესულ ადამიანის ასაკში სიყვარული
ქკვას ემორჩილება.

არაფერი სახელია უღირსი მტრის დამარ-
ცხება.

წუთი სოფლის სუფრაზედ დაჯექ და ნუ
დაებჯინები კი.

საბუთი მტყუანისა ლანძღვა გინებაა.

